

INFORMACE

únor 2004

Vydává Společnost pro duchovní hudbu, 160 00 Praha 6, Kolejni 4, tel.:
220181710
email kub@sdh.cz nebo kancelar@sdh.cz, www.sdh.cz

EDITORIAL

Vážení členové Společnosti pro duchovní hudbu,

začínáme se rozkoukávat v roce 2004. Práce výboru „obnoveného“ na loňské valné hromadě se pomalu začíná projevovat. Podařilo se nám Svatocecilské setkání (viz níže), vrcholí skladatelská soutěž k 100. výročí Antonína Dvořáka, konkrétní obrysy dostává připravovaná letní škola duchovní hudby Convivium, podařilo se nám i finančně podpořit některé akce, kterých jsme nebyli přímo pořadatelé.

Co se „vnitrospolečenské“ aktivity týká, pustili jsme se hloubkové rekonstrukce evidence a adresáře našich členů. Byla to dlouho zanedbávaná oblast a množství dat, které je nutno zpracovat, (a které se již zpracovává) je neuvěřitelné. Mnozí z Vás mi psali a na své členství se ptali a já jsem odpovědět neuměl. Ty časy snad již končí, pokud nám pomůžete s vyplněním a odesláním dotazníku již snad posledního, který má tuto naši současnou práci, na základě které je toto číslo informací rozesíláno, verifikovat.

Podařilo se nám také prorazit letitý problém, že SDH reálně působilo jen v Praze a blízkém okolí. Založení plzeňské odbočky bude snad jen první vlaštovkou.

Do Vaší práce na kůrech i koncertních kolbištích Vám přeji hodně zdarů a Božího požehnání. A když již nějakou hudební aktivitu na svých působištích vyvinete, nenechte si to jen pro Vaše společenství a Pána Boha, ale dejte o ní včas vědět i ostatním prostřednictvím „akcí duchovní hudby“ v oddíle „bude“ na webu, které jsme pro Vás připravili a financujeme.

Jiří Kub

Několik dojmů ze Svatocecilského setkání

sepsaných s odvoláním na morální povinnost vůči organizátorům

Bylo sympatické, že akce začala společnou modlitbou (N.B. zpívanou), že byla otevřená všem, kdo mají zájem o věc, a postrádala obávaný tragikomický rozměr „kohoutění“ amatérských muzikantů. V tom považuji tento typ setkání za mnohem funkčnější než někdejší setkání sborů (v pozdějších ročnících už zvané „Setkání

pražských výpomocí“). Tím samozřejmě neříkám nic proti setkávání sborů – je to věc velice prospěšná a existují určité náznaky, že má budoucnost.

Za mimořádně praktickou považuji výrobu visaček, která usnadnila a zrychlila všeobecnou komunikaci.

To nejlepší, co mi SCS osobně dalo, jsou texty kardinála Ratzingera. Považuji za velmi prozíravé, že je každý bez velkých řečí dostal s sebou do tašky. Pravda, už jsou nějakou dobu ke přečtení na webových stránkách SDH (mohl jsem je už dávno vidět, ale vždycky jsem je nějak přeskočil). Je skvělé, že „se“ přeložily a už samotný pracovní výkon si zaslouží respekt (je to velice kultivovaná a tím i složitá němčina!)

Mým převažujícím dojmem je úleva - autorita, kterou nelze podezírat z před- či protikoncilovosti, či snad dokonce sektářství (u prefekta Kongregace pro nauku víry by to bylo na pováženou) se vyjadřuje tak důsledně, jednoznačně a přitom noblesně, jak by si to u nás asi nikdo nedovolil.

O druhé místo se dělí přednáška P. Eliáše a samotný fakt, že se kostelní hudebníci z různých koutů země mohli potkat a poznat či utužit kontakty. Potěšila zejména účast Brna a vzácný zahraniční host z Košic.

V povídání P. Eliáše a p. Kindlera si člověk také spoustu věcí porovnal a usadil - těším se, že Vám je dodají v psané podobě a bude možné se k tomu v klidu vrátit.

Měl jsem (a stále mám) rozpačitý dojem z diskuse - moc silných témat ale minimum času na jejich probrání. Uznávám nicméně, že jinak by to asi ani nešlo (z důvodů časových i sebezáchovných). Po přečtení textu P. Ratzingera se ale dostavil příjemný efekt, že na většinu z toho, co se na začátku a nedopovídalo, je tam obsažena (polo)odpověď – a na každém je, aby si to v klidu přebíral. Nevím, jestli to bylo naschvál, ale v principu se to dost podařilo.

Jedna věc se mi hrubě nelíbila: přístup k budoucímu směru vydávání (či nevydávání) kancionálů – tak, jak byl prezentován (nebo aspoň jak já jsem to z prezentace a nedokončené diskuse pochopil). Nebudu se o tom rozepisovat a kazit spíše kladné dojmy ze setkání. Mám jen určitou obavu z dobře či špatně organizované libovůle. Sám jsem ještě z generace, která si texty některých písniček pamatuje z dětství „postaru“ a děsí mě, že se na stará kolena stanu obětí ještě několika centrálních či lokálních experimentů. Nebudiz to bráno jako lenost učit se novému. Rozumný kompromis mezi tolerancí k živé tradici a trváním na liturgicko-uměleckém minimu je snad možný.

Dá se pro to udělat jediná věc (bez legrace): modlit se za všechny, kdo se budou na práci podílet, *aby nás Pán Bůh při zdravém rozumu zachoval ráčil*.

Ke vskutku rodinné atmosféře (či v dobrém slova smyslu rodinně-patriarchální) přispěl i vynikající guláš nepsaného jednatele SDH Jiřího Kuba. Kromě tohoto zážitku mi v mysli utkvěl především hlas Týnských varhan, který vydal za víc než půl dne povídání. Ale i toho povídání není nikdy dost. I kdyby se na celé akci nevyřešilo zhora nic, už jen to, že si tolik lidí udělá čas na vzájemnou výměnu zkušeností a burzu vlastních chyb, si zaslouží, aby „se“ podobná akce zopakovala.

Tomáš Slavický

Koncert soudobé duchovní hudby

kritika

Po dvou letech jsme opět měli možnost vyslechnout koncert soudobé hudby pořádaný Společností pro duchovní hudbu, který se konal dne 17.11. tohoto roku v Lichtenštejnském paláci na Malé Straně.

Úvodem jsme vyslechli skladbu z díla **Ivana Kurze** (* 1947) *Oscilace* – rozjímání pro varhany, které autor napsal v roce 2001. Skladbu jsme vyslechli v provedení varhanice Michaelle Hradecké, která se svého obtížného úkolu zhostila vynikajícím způsobem.

Druhou skladbu tohoto slavnostního večera byla skladba mladého brněnského tvůrce **Františka Fialy** (* 1966) *Missa in modo Gregoriano* z roku 1998 pro tenor sólo (Stanislav Předota), vibrafon, zvony, smyčcové kvinteto, komorní sbor a varhany. Skladba byla vynikající, určitou záhadou pro mě ale zůstala italská výslovnost latinského textu (*Gloria in excelsis Deo...*).

V druhé půli jsme vyslechli dvě moteta **Vojtěcha Mojžíše** (* 1949) *Salve Regina* (1974) a *Gaudeamus omnes* (2003) v podání Pražského katedrálního sboru za řízení Josefa Kšicy. Obě skladby byly vysoce náročné a sbor se s nimi statečně utkal. Až na drobné intonační potíže ženských hlasů, zvl. sopránů podali slušný výkon.

Závěr koncertu patřil Kühnovu dětskému sboru se sbormistrem prof. Jiřím Chválou. Jako první zazněla *Cantica Davidis* (2003) od **Jana Mála** (* 1938). Skladba je určena pro dva tříhlasé dětské sbory. Skladba klade nejvyšší možné požadavky, jaké je možné od dětského sboru žádat a nejsem si jistý, jestli by jiný dětský sbor byl schopen takto náročné dílo provést. Stejnou úvahu si zaslouží i vynikající skladba **Roberta Hejnara** (* 1969) *Ave Maria* (2003) pro sóla (= druhý sbor), dětský sbor a varhany. Varhanního partu se ujal Jan Kalfus. Skladba byla velmi expresivní a působivá. Dílo věnoval autor svému synovi. Celkový dojem byl poněkud depresivní, zřejmě autor chtěl vyjádřit volání současného člověka, který žije v dnešním světě, který nemá příliš pozitivních východisek. Je nutno vyzdvihnout mimořádnou intonační přesnost Kühnova dětského sboru, protože skladba v podstatě nemá žádné tónové centrum, její sazba je atonální a varhany nastupují až zhruba po minutě (!) velmi složitého desetihlasého přediva.

Celý koncert měl vynikající kvalitu a je škoda, že byl letos opravdu dobře „utajen“. Sál byl, bohužel, téměř prázdný a tak krásná hudba si to rozhodně nezasloužila. Pro příště bude nutné zamyslet se nad intenzivnější propagací koncertu, aby poslech takovéto hudby nebyl elitářskou záležitostí. Věřím, že citelivě moderní duchovní hudby by s potěšením takovýto koncert vyslechli.

Jan Fila, 28.12.2003

Ještě koncert soudobé duchovní hudby

poznámka účastníkov

Koncert současné duchovní hudby, který uspořádala SDH v souvislosti s Přehlídkou nové tvorby, byl dobrý. Byl dobrý jak výběrem skladeb, tak kvalitou jejich provedení. Bylo vidět, že interpreti se přípravě skutečně poctivě věnovali.

Sluší se proto mohutně poděkovat Dr. Mojžíšovi, který se zasloužil o výběr obojího. Je vidět, že duchovně inspirovaná hudba není vůbec mrtva: naopak je plnokrevná a dovede nadchnout jako jakákoliv jiná hudba staršího data. Můžeme jen litovat, že se nepodařilo stejně kvalitně zapracovat na propagaci koncertu, i když návštěva cca 100 posluchačů (mj. Prof. T. Halík) je u koncertů tohoto typu velmi slušná.

SDH se rozhodně neprezentovala jako skupina "troškařů", protože množství interpretů bylo též velmi slušné. Otázkou je, zda není trochu luxus platit takové množství umělců, i když na druhou stranu je jasné, že pestrost a náročnost skladeb to většinou vyžadovala (i když: tři varhanici v průběhu jednoho večera ...). Pokračovat s těmito koncerty jistě má smysl i v budoucnu, pokud se jim zajistí nějakou formou lepší publicita.

Pavel Svoboda

IX. Slavnosti Adama Michny z Ottradovic v Jindřichově Hradci

zpráva o akci 10.-12.10.2003 podpořené SDH

Spiritem agens Slavností je každoročně Michael Pospíšil. Ve svém přístupu k hudbě se snaží uplatňovat duchovní i světský pohled člověka z doby Adama Michny, jehož dílo v dobovém kontextu již po léta studuje a zpřístupňuje dnešní veřejnosti. Během slavností zazněly i skladby jiných autorů – jeho současníků.

K účinkování v mnohých historických prostorách města byli přizváni odborníci z oblasti interpretace duchovní hudby, kantoři i zapálení nadšenci z řad sborových zpěváků. Třídenní akce protínala:

* rovinu výukovou – seminář "*Kde tak rychle jdeme?*" neboli hudební pouta a pŕtky "lutrinů" s katolíky připravili Jaroslav Kvapil ve spolupraci s Tomášem Najbrtem. Nejednalo se o suchopárnou přednášku, nýbrž o milé, živé, vtipné vyprávění a poslech ukázek – písniček z některých protestantských i katolických kancionálů (např. Třanovského, Luthera, Rozenpluta) s možností podívat se na originály titulních listů. V ukázkách byly zvýrazněny různé „bojové“ a „agitační“ texty, které obě ze stran někdy vážně, někdy nevážně, leč často používaly. Určitě inspirace pro ty, kdo se o reformaci a protireformaci učili ve škole třeba ještě v poněkud zjednodušených vzorcích.

„*Tripily jsou v písničke*“ – dopolední výuka dobových tanců (pavana, menuet a další), jejichž rytmická struktura je obsažena i v písních Adama Michny, pod vedením Elišky Trojanové, se těšila velkému zájmu.

* rovinu zábavy – „*Fraucimor*“ a „*Bachanalistica*“ – večerní zábavné (ale i poučné) programy v prostorách bývalého jezuitského semináře na Balbínově náměstí (nyní Muzeum Jindřichohradecka). Páteční „*Fraucimor*“ byl pokusem o rekonstrukci komorního, intimního domácího muzicírování urozených dam v 17. století. Na „*Bachanalistica*“ se mohl posluchač naopak nejen zaposlouchat – tentokrát do světské hudby z pijáckých hostin – ale i dobře se najíst a napít. Umělecký soubor Ritornello čerpal z bohatých pramenů v klášterních sbírkách na pražském Strahově, v Kladrubech u Stříbra, na Velehradě, z jezuitských pramenů atd. Pro lepší pochopení byly latinské zpěvy doplněny i krásnými českými překlady místy drsných textů.

* rovinu užité duchovní hudby – „*Requiem za Adama Michnu*“ – bohoslužba v proboštském kostele Nanebevzetí Panny Marie – z pohledu účinkujícího při této zahajovací části se dá říci, že ji provázely organizační nedostatky, které bohužel ovlivnily i výslednou kvalitu hudební. Účinkující Collegium 419 se seznamovalo s prostorem proboštského kostela v podstatě až během produkce, kterou poznamenaly drobné rytmické posuny a akustické nepoměry. Samotná skladba z r. 1636 *Musikalische Exequien* Heinricha Schütze, jakési „protestantské requiem“ za zemřelého knížete z Reussu, se stala vhodným vyjádřením radostnosti posledních věcí člověka. Koncert duchovní hudby s podtitulem „*Consonant Germania Laudis*“ v sobotu v podvečer v kostele Sv. Jana Křtitele v areálu minoritského kláštera, za účasti všech účinkujících letošních Michnovských slavností. Ústředním tématem tohoto koncertu i celých letošních Michnovských slavností bylo prolínání hudby Adama Michny s díly jeho zejména německých současníků. Na koncertě zazněla hudba Heinricha Schütze, Albericha Mazaka, Jana Šimbrackého, trojsborové moteto *Plaudent in coelis* Marcina Mielcewského a vyvrcholením bylo společné provedení slavnostního *Laudate Dominum* od Adama Michny.

V neděli ráno zakončila Slavnosti *bohoslužba s procesím od morového sloupu do proboštského kostela Nanebevzetí Panny Marie* na náměstí Míru. Typickým rysem při hudebním doprovodu akce byla spontaneita, která je M. Pospíšilovi vlastní. Hudebníkům není nikdy zcela jasné, co kdy přijde a kdo to bude zpívat nebo hrát, nakonec však vždy vše dobře dopadne. Je pravděpodobné, že i v dobách Michny se takovým způsobem muzicírovalo. Zpěváci, kteří zpívali z jedné not, byli v těsném vzájemném kontaktu a mohli velmi pružně reagovat na jakékoli změny. Tyto schopnosti se dnes snaží M. Pospíšil rozvinout u hudebníků, s kterými spolupracuje.

Celkově je třeba říci, že program slavností byl velmi zajímavý až objevný pro posluchače i účinkující. Škoda jen, že akce nebyla dostatečně a s předstihem propagována a chyběly jí větší počty vnějších posluchačů, diváků. Těmi totiž byli, kromě sobotního podvečerního koncertu, tentokrát převážně pozvaní umělci, kteří při dané akci právě neúčinkovali. Byla to nakonec velmi hezká příležitost k setkání lidí, kteří mají podobný zájem – nahlížet historická období očima lidí (v tomto případě hudebníků), kteří v té době žili, věřili a tvořili.

Prispěli: L. Čermáková, P. Jariabková, V. Čáp, Collegium 419

Mezinárodní letní škola duchovní hudby Convivium 2004

První informace

V České republice dosud chyběla ucelená letní škola základních oborů duchovní hudby, s jednotnou koncepcí. Jednotlivé oblasti a obory realizovaly a realizují s pomocí SDH i samostatně řadu víceméně nezávislých aktivit typu letní školy (varhanické kursy, semináře nad jednotlivými specializovanými tématy – barokní kancionály, chrámový sborový zpěv, gregoriánský chorál a další).

Idea mezinárodní letní školy duchovní hudby krystalizovala v rámci SDH několik let. Měla navázat na tradici výše zmíněných nezávislých aktivit, propojit je místem i časem, a rozšířit tím omezené realizační možnosti samostatných seminářů.

Realizaci prvního ročníku odstartovala nabídka volných ubytovacích kapacit premonstrátského kláštera v Želivi v termínu 22.-29. srpna 2004. Základní požadavek pro uskutečnění letní školy duchovní hudby – autentické prostředí – byl tak naplněn.

V krátkém časovém období byli kontaktováni lektori jednotlivých tříd, z nichž většina již s účastí na semináři souhlasila. Společným základem pro všechny účastníky se stal kurz gregoriánského chorálu pod vedením lektorů vysoce ceněného loňského semináře *Canta et ambula* v Hradci Králové – Jiřího Hodiny a Véronique Le Guen. Na společný základ navazují témata dalších tříd.

Účastníci Convivia budou mít tak možnost seznámit se s interpretací gregoriánského chorálu, barokní duchovní polyfonie i duchovní hudbou pozdějších období, a to buď ve sboru, sólově nebo v komorních ansámblech. V programové nabídce školy bude zastoupena i ruská pravoslavná hudba a hudba německé luterské tradice. Zvláštní náplň je přichystána pro varhaníky, kteří se pod vedením lektorů budou věnovat sólové hře i doprovodu. Speciální třída bude zaměřena na čtení staré notace. Součástí programu letní školy jsou tematické přednášky a poslechové semináře. Připravuje se také samostatný kurs pro sbormistry. Doprovodný program je přichystán i pro děti účastníků.

Kromě detailního vypracování dramaturgie a shánění sponzorů probíhá v současné době zároveň příprava webových stránek letní školy, které by měly vzniknout na adrese www.convivium.cz. Hlásit se bude možné také písemně na adrese Společnosti pro duchovní hudbu (Kolejná 4, 160 00 Praha 6).

Věříme, že Convivium bude mít v řadách začínajících i aktivních, profesionálních i amatérských hudebníků. Účastníci Mezinárodní letní školy duchovní hudby Convivium 2004 budou totiž kromě krásných hudebních i mimohudebních prožitků z kláštera odměněni také vynikajícím domácím medovínovým pivem, které premonstráti začali začátkem tohoto roku vařit.

Ondřej Socha

Nic nového pod sluncem. Přinášíme p.t. čtenářstvu dva články z »Cyrilla« - časopisu pro katolickou hudbu posvátnou v Čechách, na Moravě a ve Slezsku z června roku 1914. Neupravujeme ani interpunkci, ani pravopis, aby dojem byl co nejautentičtější. První článek je poněkud redakčně krácen, zatímco druhý by měl být námětem k psaní Vašich vlastních zkušeností a zážitků z kúrové praxe, které rádi zveřejníme.

JiKu

Účast lidu na liturgickém zpěvu.

Sděluje P. BERNARD VELÍŠEK. O. S. B.

V anglickém týdeníku »The Tablet« ze dne 16. května t.r. čteme následující dopis o účasti lidu na liturgickém zpěvu ve farním chrámu Páně v Sheringhamu v Anglii (hrabství norfolkské. diecese northamptonská): »Náhodou strávil jsem konec týdne v Sheringhamu a byl v neděli ráno v krásném katolickém kostele svědkem výjevu, snad jediného v této zemi, totiž lidového zpěvu chorálu při mši sv. Nelze mi popsati, jaký překvapující dojem to způsobilo.¹ Uvědomil jsem si, že mše jest nejen úkonem kněze, nýbrž i lidu, jelikož všichni přítomní jsme měli účast na zevnějším úkonu. Mluvil jsem po mši o tom s farářem dp. Walmoley Carterem, a řekl mi, že mnozí jiní měli tentýž dojem.

Fakt, že v Sheringhamu lid zpívá mši chorálně neděli co neděli, je, myslím, skvělým důkazem, že je to docela možné; neboť úhrnný počet katolíků v Sheringhamu nedosahuje ani sedmdesátky, většina z nich jsou konvertité a značný počet dítek. Ale dítky zpívají při mši tak bujaře a přesně jako dospělí, a zdá se, že zpívají s velikou zálibou. Části zpívané byly: Vidi Aquam, Introit, Kyrie, Gloria, Graduale, Credo, Offertorium, Agnus Dei, Communio, jakož i všechny odpovědi, a tak pozornost lidu je veskrz upoutána k průběhu mše samé. Částky propria byly tištěny cyklostylovým rozmnožovacím strojem² a rozdávány věřícím vstupujícím do chrámu.

Jelikož mluvím z vlastní zkušenosti a mohu se odvolati k svědectví jiných, kteří se také účastnili mešního zpěvu v Sheringhamu, nelze se mi nevyjádřiti, že by tento způsob zpěvu byl velice povzbuzujícím pro lid, kdyby se ujal také v jiných kostelích. «

Ke konci vyzývá pisatel čtenáře, aby projevíli své mínění o zúčastnění se lidu při zpěvu liturgickém. V následujícím čísle »Tabletu« se přihlásili dva. Jeden³ píše: »Já osobně si přeji, aby tento způsob zpěvu byl více rozšířen a farním duchovenstvem mnohem více podporován než se dalo posud..... Kromě toho, že budí se tak zájem o

¹ Anglický text: »what a wonderful difference it produced« by byl do slova: jaký podivný (s významem »krásný«) rozdíl to způsobilo. Patrně chce říci, že si uvědomil rozdíl mezi mší, při níž lid se zúčastňuje liturgického zpěvu, a mší, při níž lid nezpívá.

² Cyklostyle duplikatiny machine.

³ Podepsán: Gwendolen Norfolk Herries

mši sv., je to výborný prostředek poznati krásu církevní liturgie, kterouž dnes, bohužel, katolíci tak málo znají. «

Druhý dopisovatel (R. J. Jenkins) píše: »Když jsem viděl Visitorův⁴ dopis o zpěvu v Sheringhamu, přiletěly mi zpět některé z mých nejšťastnějších vzpomínek. Dostalo se mi štěstí strávit Velikonoce v Sheringhamu, je to rok nebo dvě léta. Tehdy po prvé ve svém životě jsem poznal, co by mohlo býti vykonáno od lidového sboru, dovedně vycvičeného, který se rozhodl povznést hlas ke chvále Stvořitele.... Když jsme na Boží hod velikonoční jedním hlasem zpívali »Kyrie«, zdálo se, že jsme v pravdě prosili Hospodina, aby se nad námi smiloval. Neměně, když jsme zpívali »Sanctus«, pocítovali jsme, že jsme velebili Pána Boha zástupů, pokud je člověk s to jej velebiti.... Nikdo nebyl němým; ale jinak zase nikdo nekřičel aniž zpíval pro sebe. Hlasy byly sice obyčejné (ordinary), ale dobře ovládané (well controlled) a proto nebyly nehudební.« Tuto zajímavou korespondenci v »Tabletu« doplňuje velice pěkně zpráva uveřejněná v katolickém illustrovaném týdeníku »The Universe« ze dne 15. května t.r. V rubrice »Miscellany« (= Různé) čteme: »Mr. John A. Randolph byl v Nivellesu v imponantním románském chrámu Páně kollegiálním sv. Gertrudy přítomen slavné mši sv. tak nábožně a dojemně zpívané (chorálně), jakou nikdy ještě v Belgii neslyšel. Introit, Graduale, Offertorium a Postcommunio byly zpívány mužskými na kruchtě, kdežto Benedictus, Agnus Dei a všechny odpovědi byly zpívány sborem jednoho sta školních dívek, které zaujaly jednu část střední lodi.

V nejnovějším čísle »Tabletu« (ze dne 30. května) jiný dopisovatel, který se podpisuje: »Jiný návštěvník sheringhamský«, docela souhlasí s předešlou korespondencí v otázce liturgického zpěvu. Z jeho dopisu vyjímáme: »Zde je farnost (totiž Sheringham), která, pokud vím, vešla v život teprve před pěti nebo šesti lety, založena v pařeníšti protestantismu a nevědomosti, s osadou skládající se většinou z konvertitů, a zápasící se všemi obtížemi, jež se vyskytují uprostřed takových okolností; avšak služby Boží jsou vykonávány s uctivostí a takovou přesností, jakou bohužel často pohřešujeme ve velikých a od dávna existujících farnostech.

Jak často bývá sluch posluchače mučen a nábožnost zaháněna pokusem nekompetentního sboru provést mši od Mozarta anebo Haydena (mohla by se pojmenovati »Missa con variazioni«, neboť variace jsou často roztodivné!); anebo, což jest o málo lepší, nějakou rozředěnou skladbu, která se tak málo hodí k vznešeným slovům liturgie jako by se hodil mosaz za ovrubu diamantu! V Sheringhamu slova církve jsou zpívána k hudbě církve – kterouž jest ten velkolepý starý chorál, jenž konečně po dlouhém ho zanedbávání jest opět uváděn v obyčej, dík našemu Svatému Otcí, Piu X. Ministranti a lid, – všichni zpívají s chutí zpěv,

⁴ První dopisovatel se podepsal »Visitor«.

který znají, a – o tom jsem přesvědčen, – si zamilovali; a výsledek v mém vlastním případě, jakož i mnohých jiných, je skutečné prohloubení uctivosti a nábožnosti. Kněz pje »Sursum corda«, a z každé žilky naší bytosti přichází odpověď: »Habemus ad Dominum«.

Ke konci vzdává dopisovatel zaslouženou chválu horlivosti tamějšího faráře.

Myslím, že čtenáři »Cyrila« budou souhlasiti s těmito dopisy. Není ovšem třeba, aby lid zpíval všechno. V tom ohledu je Sheringham jistě ojedinělý případ. Ideálem Sv. Otce jest, aby lid se zúčastnil zpěvu Ordinaria Missae; ostatní sluší ponechati sboru zpěváků. Chce-li kněz někde zavésti chorál, nejlepším prostředkem k tomu bude sbor chlapců, anebo smíšený sbor školních dětí. Ti nechať zprvu zpívají všechno, a až si lid na ten zpěv zvykne, připojí se k zpěvu Ordinaria téměř mimovolně. Pro české písně kostelní zůstane dosti místa při tiché mši sv. a při odpoledních pobožnostech. Kéž by každý kněz, jehož se týká, byl přesvědčen, že ve správném liturgickém zpěvu najde klíč k srdci lidu, či lépe, že správný, důstojný liturgický zpěv bude klíčem k pokladům milosti.

Erdington (Birmingham) v Anglii.

Z našich poměrů. Uveřejňujeme tento dopis, který nás došel a který ilustruje naše poměry a ukazuje, co dobrá vůle a důsledný ruch cyrillský zmůže: Dovoluji si zaslati seznam skladeb, jež zpívali jsme v roce uplynulém v místním farním chrámu Páně. Již jsem vícekrát chtěl napsati podobnou zprávu, ale netroufal jsem si. Jakž také? V »Cyrillu« téměř vždy jsou jen dokonalé zprávy ředitelů kůrů z povolání, se skladbami, na něž já ani pomyslit nemohu, a tu já mám pochlubiti se se svými »mšičkami«, o nichž vím po návštěvách dvou cyrillských sjezdů, že jsou skladatelé, vlastně skladby jejich pro kostel zavrhnuty? V posledních dvou letech jsem seznal, že jsem prováděl hudbu chrámovou nesprávnou a s takovým programem na světlo nelze. Ihned jsem předsevzal nápravu, a tak dnes, ač ne úplně, přece máme v našem repertoiru několik skladeb řádných, církevních. Zde na kůru jsem přejal snad všechny mše Schöpfovy a Seylerovy, mnoho i Raimannových. Zpívali jsme tudíž to, co bylo, a přiznati se musím, že jsme často (ne však o velikých svátcích) zpívali »Credo« bez »věřím v Ducha svatého«, jak v Čáslavi r. 1913 p. Kašpar vytýkal. Jak mi při tom bylo! Domníval jsem se, že to každý na mě vidí! Teď však jich již nezpíváme, těch zkrácených totiž. Poněvadž nemám veliký výběr, zpíváme ještě dvě mše od Sch., ale celé, s opraveným začátkem »Gloria« a »Creda«. Snažím se, bych vyhověl a přiblížil se správnému. Dá Bůh, že se zmůžeme vesměs na skladby psané v duchu opravdu církevním, leč musím míti trpělivost. Na vše jsem sám, peněz málo, tudíž vše jde zvolna v našich poměrech. Když mám slušný sbor zpěváků, rozprchne se to do světa, obyčejně ti nejlepší, a musím zase začít s tím lehčím od začátku. Letos jsem o prázdninách navštívil od Douši mši ke cti sv. Jana (Ed. Cyrill). Těšili jsme se, jak budeme ji o pouti zpívati. Jedna sopranistka onemocněla, dvěma zemřela jinde babička, byly na pohřbu, a zbyly mi tři, ne právě pevné. Bylo po radosti, a musili jsme vzítí snadnou mši Gruberovu. A od té doby

nemůžeme se k té krásné skladbě dostati: Soprány jsou, zase nemám dobrých mužských hlasů a tak doufám letos o svátcích velikonočních, že si ji přece zazpíváme, až budou doma dva dobří bassisté. Na naše poměry dobře se nám povedla vždy »Missa Loretta« od Říhovského. Ta dodává chuti ke zpívání nám všem. Letos dp. farář slíbil mi koupiti »Graduale«, tak že budeme zpívati i pohyblivé částky správně. Dosud jsme zpívali vložky, které málokdy souhlasily s textem mše svaté. Prosím tedy ke konci, pane redaktore, byste ráčil posuzovati náš repertoír jako výsledek nezaviněné neznalosti, co správným jest, a za druhé, byste ráčil míti zřetel k našim poměrům a zvláště k poměru učitele-varhaníka, kterému se hledí práce mařiti od nepřátel varháníčení. Prosím, byste mne ráčil omluviti, že jsem se rozepsal, ale rád bych si pohovořilo hudbě chrámové, rád postěžoval a potěšil, a nemám druhého, upřímně smýšlejícího. N. N. - Všem s radostí radou a pokud možno pomocí přispějeme.

Výzva varhaníkům

Přestože nedávno vyšlo další vydání Kancionálu, probíhají již přípravné práce na kancionálu nové generace, který by měl být, podle potřeby, rozšířením toho současného. Z tohoto důvodu se Společnost pro duchovní hudbu obrací na všechny varhaníky, aby nám zaslali písně, které nejsou obsaženy ani v současném Kancionálu, ani v Mešních zpěvech a v jejich kostele se zpívají.

Chceme tak vytvořit všem přístupný archiv, ze kterého by bylo možné při výběru písní do nového zpěvníku čerpat. U každé písně zasílejte všechny sloky textu a notový zápis nápěvu, příp., pokud existuje, i varhanní doprovod autora. Jsou-li známi autoři textu i nápěvu, prosíme o uvedení jejich jména. Pokud se jedná o písně ze starších zpěvníků (Český, Svatováclavský, Cyrilometodějský, Boží cesta apod.), stačí pouze zaslání informace, že se tato píseň z tohoto zpěvníku ve farnosti zpívá.

Písně prosíme zasílejte na adresu:

Společnost pro duchovní hudbu

Kolejní 4

160 00 Praha 6

Stručný leč výstižný přehled o výdajích SDH v roce 2003.

Naše výdaje na podporu duchovní hudby jsou dvou zásadních kategorií. Jednak jsou to výdaje přímo z rozpočtu (peněz) SDH, jednak jsou to výdaje z peněz společnosti Psalterium s.r.o., jejímž jediným vlastníkem je SDH. Výdaje je možno dělit i podle typu akce, na kterou byly vynaloženy, a to na vlastní akce, které SDH přímo pořádalo a na akce jiných pořadatelů, na které SDH přímo či zprostředkovaně přispělo. Uvedu akce minulého roku přibližně chronologicky, příspěvky prostřednictvím Psalteria budou psány kursivou.

Svatojánské slavnosti nás jako spolupřadatele stály 13.600 Kč na honorářích a doprovodných výdajích spojených s nešporami u sv. Tomáše a průvodem přes

Karlův most (trubači). Kromě toho jsme podpořili částkou 16.000 (50% nákladů) uvedení nově spartované mše A. Caldary o tomto svátku v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha (Pražský katedrální sbor, dir. Josef Kšica).

Jako odměny v textařské soutěži pro texty písní (sv. Josef, neděle Dobrého Pastýře a mariánské texty) bylo vyplaceno 7000 Kč. Na začátku prázdnin proběhl na Vadštejně další ročník interpretačního semináře Hola Holan (organizuje Michael Pospíšil), který jsme podpořili částkou 30.000 (50% nákladů). V září jsme za inzerci skladatelské soutěže v tisku utratili 4.800. Na Michnovské slavnosti v Jindřichově Hradci jsme přispěli 30.000 (50% nákladů) a Svatocecilské setkání přišlo na 10.500 Kč. Podpořili jsme rovněž 17.500 Kč nahrávku hudební přílohy katechetické příručky, kterou vydává biskupství ostravsko-opavské (Ztracená kapela). Zde šlo sice o 100% příspěvek, ale jen na hudební přílohu knihy hrazené z jiných zdrojů. Na sklonku roku jsme nakoupili pro potřeby SDH digitální fotoaparát (primárně pro organologickou komisi), minidisk na dokumentaci hudebních produkcí, a jiný drobný hardware pro údržbu webovských stránek SDH v celkové ceně 32.000 Kč.

Nejdražší akcí byl koncert soudobé duchovní hudby v říjnu s celkovým nákladem 106.000 Kč, z toho nájem sálu a nahrávku (26.000) jsme hradili my a 80.000 na honoráře Psalterium. (Členové SDH si mohou napsat na adresu společnosti nebo raději mailem na kancelar@sdh.cz o CD s nahrávkou proti nákladům na kopírování a poštovné.)

Z prostředků SDH jsme tedy loni utratili přibližně 78.000 a prostřednictvím Psalteria dalších 190.000 Kč. Do tohoto přehledu, který není přesný ani konečný (ještě není účetní uzávěrka a přesný přehled o hospodaření bude přednesen jako vždy na valné hromadě), nejsou zahrnuty Svatováclavské slavnosti 2003 financované z grantů a podporované Psalteriem.

Do roku příštího (vlastně již letošního) doufáme, že nadějně rostoucí aktivity SDH budeme moci podpořit i rostoucími a doufejme, že i krytými a účelně vynaloženými náklady.

Jiří Kub, předseda komise pro vnitřní záležitosti (=peníze)

SDH dobývá Plzeň (nebo Plzeň dobývá SDH?)

Dne 18.1. 2004 byla v Plzni založena místní odbočka Společnosti pro duchovní hudbu. Zakládajícími členy jsou: Mgr. Anděla Floriánová (profesorka Konzervatoře v Plzni), Mgr. Jitka Chaloupková (profesorka Konzervatoře v Českých Budějovicích) a MgA. Miroslav Pšenička (feditel kůru a varhaník v katedrále sv. Bartoloměje v Plzni).

Naším hlavním důvodem k tomuto kroku je snaha o pozvednutí úrovně duchovní hudby v našich chrámech, a to především v plzeňské diecézi. Naším záměrem je získat pro spolupráci nadšené, schopné a hudebně vzdělané muzikanty z našeho regionu.

A naše plány? Stále naléhavěji pociťujeme potřebu vytvořit systém vzdělávání pro chrámové hudebníky, varhaníky, sbormistry, zpěváky a instrumentalisty. Důležitá se nám zdá i podpora publikační činnosti, neboť nedostatek kvalitní odborné literatury je alarmující. Rádi bychom tyto a další materiály shromáždili pro potřeby všech zájemců v hudebním a notovém diecézním archivu v Plzni. Naším cílem je též prohloubit již existující spolupráci chrámových hudebníků v Plzni a okolí a v rámci ekumenického hnutí i s hudebníky z jiných církví. Nechceme také zanedbávat zajímavé projekty, které zde již existují a mají tradici. Takovými jsou například: Setkání chrámových sborů, s již pětiletou tradicí a každoročně hojnou účastí (okolo dvaceti sborů a 250-ti účastníků), Hudební nešpory (nedávno oslavily 20 let trvání), nebo Adventní duchovní půlhodinky (již dva úspěšné ročníky) a další hudební akce.

Doufáme, že se nám podaří naše záměry uskutečnit a těšíme se na spolupráci s ostatními členy Společnosti pro duchovní hudbu.

Miroslav Pšenička, plzen@sdh.cz

Přehled toho, co bychom chtěli stihnout v roce 2004

Únor: Vyhodnocení skladatelské soutěže k 100 výročí úmrtí A. Dvořáka.

Březen: Vítězné skladby na web, vyhlášení dalšího kola textařské soutěže, tentokrát s tématem „postní doba“

Duben: Druhé číslo zpravodaje, start budování virtuálního notového archivu SDH (sběr dat a postupné zpřístupňování obsahu hudebních archivů jednotlivých sborů, neobejdeme se bez Vaší pomoci).

Květen: 2.5. v podvečer by měly zaznít vítězné skladby skladatelské soutěže v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha. 16.5. Svatojánské slavnosti.

Červen: Seminář pro sbormistry o práci s hudebními knihovnami a archivy, třetí číslo Informací.

Červenec: zasloužený odpočinek (přirozeně kromě organizátorů Convivia).

Srpen: Mezinárodní letní škola duchovní hudby Convivium

Září: Svatováclavské slavnosti

Říjen: Vyhlášení dalšího kola skladatelské soutěže, čtvrté Informace

Listopad: Koncert nové duchovní tvorby, Svatocecilské setkání

Prosinec: Vánoční číslo Informací, jinak každý svých vánočních strůjcem.

První informace o skladatelské soutěži

Do skladatelské soutěže k 100 výročí úmrtí A. Dvořáka bylo zasláno 59 skladeb od šestadvaceti autorů. Už účast je tedy velkým úspěchem ve srovnání s pokusem o podobnou akci před 12 lety.

Hudebně-liturgická komise SDH posoudila (anonymně) skladby na text, zda odpovídají zadání soutěže a 14 jich vyřadila (i ty však byly porotou posouzeny s možností jiného využití).

V kategorii A – skladby pro sbor – soutěžilo tedy 22 skladeb, v kategorii B – píseň pro lid – 16 skladeb a v kategorii C – varhaní přede hry a do hry 6 skladeb.

Porota ve složení Jaroslav Vodrážka (předseda), Josef Kšica, Vojtěch Mojžíš, Vladimír Roubal a Marek Franěk ocenila (rovněž anonymně) skladby takto:

Kategorie A – 1.místo Žalm 33 od Karla Martínka (z Ješova) a Laetare Virgo Mater od Jana Slimáčka, 2. místo Ave Maria a Benedicta es tu, Virgo Maria od Jana Slimáčka, 3. místo propria pro neděli Dobrého Pastýře a sv. Josefa – dělníka od Stanislava Jelínka. Čestné uznání poroty obdrželo mešní proprium o Panně Marii od Jiřího Břízy.

Kategorie B – 1. a 2. místo nebylo uděleno, 3. místo píseň „Kráčel jsi cestou málo ušlapanou“ od Karla Martínka (z Olomouce) a čestné uznání zhudebnění téhož textu od Petra Chaloupského.

Kategorie C - 1. a 2. místo nebylo uděleno, 3. místo Jan Bernátek, čestná uznání poroty Otto Šimek a Miroslav Pšenička.

Budeme se snažit, aby se oceněné skladby co nejrychleji dostaly na web SDH.

Oceněné skladby by měly zaznít v podání chrámových sborů a varhaníků na setkání všech příznivců duchovní hudby s otcem kardinálem Miloslavem Vlkem v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha v podvečer v neděli 2. května, na které Vás všechny srdečně zveme.

JiKu

